

Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
Кафедра бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

БОВСУНІВСЬКА ІРИНА ПЕТРІВНА

УДК 657.1

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ РОЗРАХУНКІВ З
ПОСТАЧАЛЬНИКАМИ ПІДПРИЄМСТВ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ
БУДІВЕЛЬНИМИ МАТЕРІАЛАМИ

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і тестів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____Ірина БОВСУНІВСЬКА

Науковий керівник
Малюга Наталія Михайлівна
доктор економічних наук, професор

Житомир – 2023

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

Рецензент:

завідувач кафедри фінансів і кредиту Поліського національного університету,
к.е.н., проф. Дема Дмитро Іванович

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

допустити до захисту

Голова комісії _____

(підпис)

Тетяна ГАЙДУЧОК

(прізвище та ініціали)

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за
результатами попереднього захисту:

допустити до захисту

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та
аудиту № 9 від 12 грудня 2023 року

В.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Наталія МАЛЮГА _____

(підпис)

«12» грудня 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студентка БОВСУНІВСЬКА Ірина Петрівна захистила кваліфікаційну роботу з
оцінкою: сума балів за 100-бальною шкалою _____, за університетською шкалою

Секретар ЕК _____

(підпис)

Ганна МАЙДУДА

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

БОВСУНІВСЬКА І.П. Організація обліку та аналізу розрахунків з постачальниками підприємств оптової торгівлі будівельними матеріалами. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2023.

У кваліфікаційній роботі обґрунтовано теоретичні та практичні рекомендації щодо організації обліку та аналізу розрахунків з постачальниками підприємств оптової торгівлі. Досліджено економічний зміст розрахунків, а також організацію обліку та аналізу розрахунків з постачальниками. Проаналізовано діяльність підприємства оптової торгівлі будівельними матеріалами.

Сформульовано завдання та визначено роль системи організації обліку та аналізу розрахунків з постачальниками підприємств оптової торгівлі. Досліджено процес ведення обліку розрахунків з постачальниками на підприємствах оптової торгівлі.

Визначена роль та методика аналізу розрахунків з постачальниками підприємств оптової торгівлі. Також описані основні завдання та етапи цього аналізу. Детально зазначено основні показники, які можуть обчислюватися під час процесу аналізу, порядок їх розрахунку та фактори, які можуть на них впливати. Крім того, розглянуто комплекс заходів для покращення організації обліку та аналізу розрахунків з постачальниками підприємств оптової торгівлі. Організація обліку та аналізу розрахунків з постачальниками підприємств оптової торгівлі будівельними матеріалами проведено на товаристві з обмеженою відповідальністю «КОТРЕК».

Ключові слова: бухгалтерський облік; аналіз; постачальники; кредиторська заборгованість; оптова торгівля.

ABSTRACT

Bovsunivska I.P. Organization of Accounting and Analysis of Settlements with Suppliers at Wholesale Trade Enterprises in Building Materials. – Manuscript.

Qualification work for the degree of Master in the specialty 071 – Accounting and Taxation. – Polissia National University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr, 2023.

The qualification work provides theoretical and practical recommendations on the organization of accounting and analysis of settlements with suppliers for wholesale trade enterprises in building materials. The economic essence of settlements is explored, along with the organization of accounting and analysis of settlements with suppliers. The activities of a wholesale trade enterprise in building materials are analyzed.

Tasks are formulated, and the role of the system for organizing accounting and analysis of settlements with suppliers for wholesale trade enterprises is defined. The process of accounting for settlements with suppliers at wholesale trade enterprises is investigated.

The role and methodology of the analysis of settlements with suppliers for wholesale trade enterprises are determined. The main tasks and stages of this analysis are described in detail. Key indicators that can be calculated during the analysis process are specified, along with the procedure for their calculation and factors that may influence them. Additionally, a complex of measures to improve the organization of accounting and analysis of settlements with suppliers for wholesale trade enterprises is discussed. The organization of accounting and analysis of settlements with suppliers for wholesale trade enterprises in building materials is carried out at the Limited Liability Company "KOTREK."

Keywords: accounting; analysis; suppliers; accounts payable; settlements; wholesale trade.

ЗМІСТ

Вступ	6
Розділ 1. Організаційні основи діяльності підприємств оптової торгівлі та інформаційного забезпечення управління розрахунками з постачальниками	9
1.1. Організаційні основи бухгалтерського обліку та аналізу розрахунків з постачальниками підприємств оптової торгівлі	9
1.2. Огляд нормативної бази та наукових джерел з питань обліку та аналізу розрахунків з постачальниками	17
1.3. Характеристика та аналіз господарської діяльності підприємства оптової торгівлі будівельними матеріалами ТОВ «Котрек»	20
Розділ 2. Удосконалення обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві	23
2.1. Стан обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі	23
2.2. Удосконалення обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві	30
2.3. Аналіз розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі	40
Висновки та пропозиції	44
Список використаних джерел	47
Додатки.....	51

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах при веденні господарської діяльності підприємств оптової торгівлі будівельними матеріалами надзвичайно важливе, ключове місце займає процес розрахунків з різними контрагентами. Основну позицію серед цих розрахунків займають розрахунки з постачальниками, адже процес постачання є початковим в господарській діяльності. Здійснюючи господарську діяльність, а саме оптова торгівля будівельними матеріалами, суб'єкти господарювання купують різні ТМЦ без яких діяльність не можлива – товари (для продажу), паливо (для організації доставки товару), малоцінні та швидкозношувані предмети, основні засоби та ін. Такі операції часто здійснюються з відтермінуванням оплати, тому виникає кредиторська заборгованість перед постачальниками, що потребує правильного відображення в обліку та постійного контролю. Несвоєчасна виплата кредиторської заборгованості з часом може вести до сплати штрафів, пені, санкцій та стати підставою для оголошення підприємства банкрутом. При розрахункових операціях з постачальниками може виникати також дебіторська заборгованість, якщо передбачено попередня оплата за матеріали чи послуги в договорі, укладеному з постачальником. Наявність такої заборгованості призводить до відволікання коштів підприємства, що в кінцевому результаті часто негативно впливає на його платоспроможність. Таким чином, неконтрольоване утворення як дебіторської, так і кредиторської заборгованості внаслідок розрахункових відносин з постачальниками призводить до негативних явищ у діяльності підприємства.

Питанням організації обліку та аналізу розрахункових відносин з постачальниками завжди приверталли значну увагу дослідників, серед яких можна вказати Бутинця Ф.Ф. [4-5], а також таких вчених, як В. Белозерцев, В. Власюк, С. Голов, С. Гончарук, М. Горяєва, Т. Момот, Т. Мултанівська, Н. Новицька, М. Огійчук, О. Петрук, С. Приймак, Є. Романів, Л. Сук, О. Тімакова, О. Томчук, А. Ужва, П. Хомин та інші, але завжди залишаються питання, вивчення яких дасть змогу покращити ефективність обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на підприємствах оптової торгівлі. Ефективний облік, аналіз та контроль

розрахункових відносин гарантують своєчасність виплат, узгодженість грошового обігу та підтримують фінансову дисципліну. Успішність управлінських рішень залежить від точності, своєчасності, об'єктивності та доступності інформації, наданої керівнику. Це і обумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування організаційно-методичних аспектів обліку і аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі, а також розробка конкретних рекомендацій для їх удосконалення.

Для досягнення цієї мети передбачені наступні завдання:

- розглянути суть розрахунків з постачальниками на підприємстві і організацію процесу постачання на прикладі «ТОВ Котрек», підприємства що займається оптовою торгівлею будівельними матеріалами;
- визначити види та форми розрахунків з постачальниками, що можуть використовуватися підприємствами в Україні;
- дослідити нормативно-правове забезпечення організації обліку і аналізу розрахункових операцій з постачальниками;
- надати фінансово-економічну характеристику ТОВ «Котрек»;
- дослідити сучасний стан організації обліку розрахунків з постачальниками на ТОВ «Котрек»;
- визначити шляхи удосконалення організації обліку розрахунків з постачальниками у діяльності підприємства;
- зробити системний аналіз за розрахунками з постачальниками;
- розглянути наукові дослідження в сфері обліку і аналізу по темі роботи.

Об'єктом дослідження є організація обліку і аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі будівельними матеріалами та їх покращення.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади організації обліку та аналізу розрахунків з постачальниками та їх удосконалення на підприємстві оптової торгівлі.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань при дослідженні були використані такі наукові методи як аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналогія, моделювання, спостереження, вимірювання, порівняння. Були дослідженні такі питання: аналіз фінансових звітів, аналіз строків оплати, ефективність управління запасами, аналіз ринкових цін, аудит договорів та умов оплати, аналіз ризиків, оцінка робочого капіталу.

Інформаційні джерела. Для дослідження було опрацьовано нормативні матеріали по темі, підручники, інтернет ресурси, наукові джерела, навчальні посібники, законодавчі акти, річні звіти підприємства, статистичну звітність, дані бухгалтерського та оперативно-технічного обліку.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичному застосуванні ідей, пов'язаних із покращенням організаційно-методичних аспектів обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві.

Запропонованими напрямками, що можуть визначити наукову новизну та сприяти покращенню ефективності обліку розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі є:

- автоматизація процесів (автоматична загрузка та обробка банківських виписок);
- розробка систем раннього попередження (впровадження систем, які дозволяють виявляти можливі ризики та проблеми в роботі з постачальниками заздалегідь);
- розробка та впровадження етичних стандартів у взаємодії з постачальниками, що сприяє покращенню відносин та довіри;
- сприяння розвитку міжнародних стандартів для однорідності та зручності в обліку розрахунків з різними постачальниками.

Практичне значення отриманих результатів полягає в узагальненні теоретичних положень та розробці пропозицій і рекомендацій щодо удосконалення організації обліку і аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі. Основні розробки магістерської

роботи використані в управлінському процесі Товариства з обмеженою відповідальністю «Котрек».

Структура кваліфікаційної роботи : робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та пропозицій, 9 додатків, списку використаних джерел, що нараховує 32 найменувань, містить 7 таблиць, 7 рисунків. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 43 сторінках друкованого тексту.

Розділ 1. Організаційні основи діяльності підприємств оптової торгівлі та інформаційного забезпечення управління розрахунками з постачальниками

1.1. Організаційні основи бухгалтерського обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі

Розрахунки з постачальниками займають важливе місце в системі фінансових операцій і є ключовим елементом бухгалтерської діяльності, оскільки вони визначають основну частину фінансових надходжень підприємства.

У процесі господарювання підприємство взаємодіє з іншими учасниками процесу, а також з організаціями, що забезпечують постачання матеріальних цінностей, обладнання та інших активів, зокрема виробничих запасів, надають послуги та виконують роботи, необхідні для нормальної діяльності підприємства. Це призводить до утворення поточної кредиторської заборгованості перед вітчизняними та іноземними постачальниками та підрядниками, або поточної дебіторської заборгованості. Можливості та потреби у постачанні виникають і реалізуються через вплив внутрішніх та зовнішніх факторів, які змінюються різною інтенсивністю і впливають на результативність роботи відділу постачання.

Бутинець Ф.Ф. пропонує наступне уточнене визначення терміну "постачальник" – це юридична або фізична особа, що реалізує поставку товарно-матеріальних цінностей, таких як сировина, матеріали, паливо, будівельні матеріали, запасні частини та товари. Вона також може надавати послуги, наприклад, подачу електроенергії, газу, води, пари і виконувати різні роботи, включаючи поточний і капітальний ремонт основних засобів.

Термін "поставка" визначається як організація переміщення товарів від продавця (з його складів) до покупця. Цей процес відбувається на підставі укладених договорів або контрактів між продавцем і покупцем. У таких угодах повинні бути визначені основні умови поставки, такі як вид, обсяг, строки поставки, а також засоби транспорту і інше. Основна мета процесу постачання полягає в забезпеченні потреб виробничого процесу різноманітними ресурсами, такими як сировина, матеріали, паливо, тара, запасні частини, предмети малої

вартості та швидко зношувані. Розрахункові взаємини між постачальниками виникають в ході господарської діяльності підприємств і, як правило, передують укладанню договорів (контрактів) на купівлю-продаж товарно-матеріальних цінностей, договорів підряду на виконання різних робіт, а також на надання послуг.

Для покращення надійності постачання при виборі постачальника потрібно зважати на такі умови, як конкурентоспроможність (беручи до уваги і витрати на зберігання, транспортування); умови платежу (аванс чи відстрочка платежу); гарантійні строки; відповідність продукції постачальника до стандартів якості; можливість закупок оптовиків (дилерські, представницькі умови в регіоні).

На рис. 1.1 наведені умови для визнання зобов'язань у відповідності до Н(с)БО 11 «Зобов'язання».

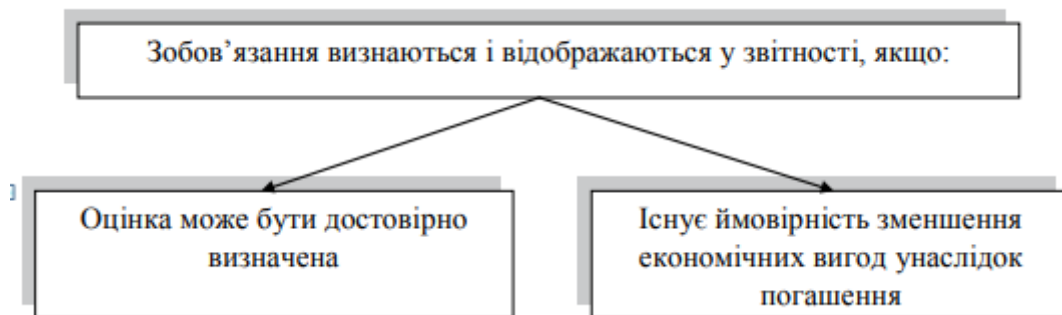

Рис. 1.1. Умови визнання зобов'язань

Зобов'язання підприємства за розрахунками з постачальниками та підрядниками є короткостроковими зобов'язаннями, що виникають у процесі постачання продукції чи надання послуг [2].

Для коректного обліку кредиторської заборгованості за розрахунками з постачальниками в фінансовому обліку та балансі підприємства, необхідно розділити її на дві групи відповідно до класифікації зобов'язань, яка передбачена в Національному стандарті бухгалтерського обліку 11 [27, с.63-65]. (рис. 1.2).

Такі зобов'язання вирішуються відповідно до умов укладених договорів про купівлю-продаж товарів, які укладаються з постачальниками. Кредиторська заборгованість у підприємств та організацій найчастіше виникає внаслідок невиконання зобов'язань сторонами. Сучасна фінансова практика визначає такі

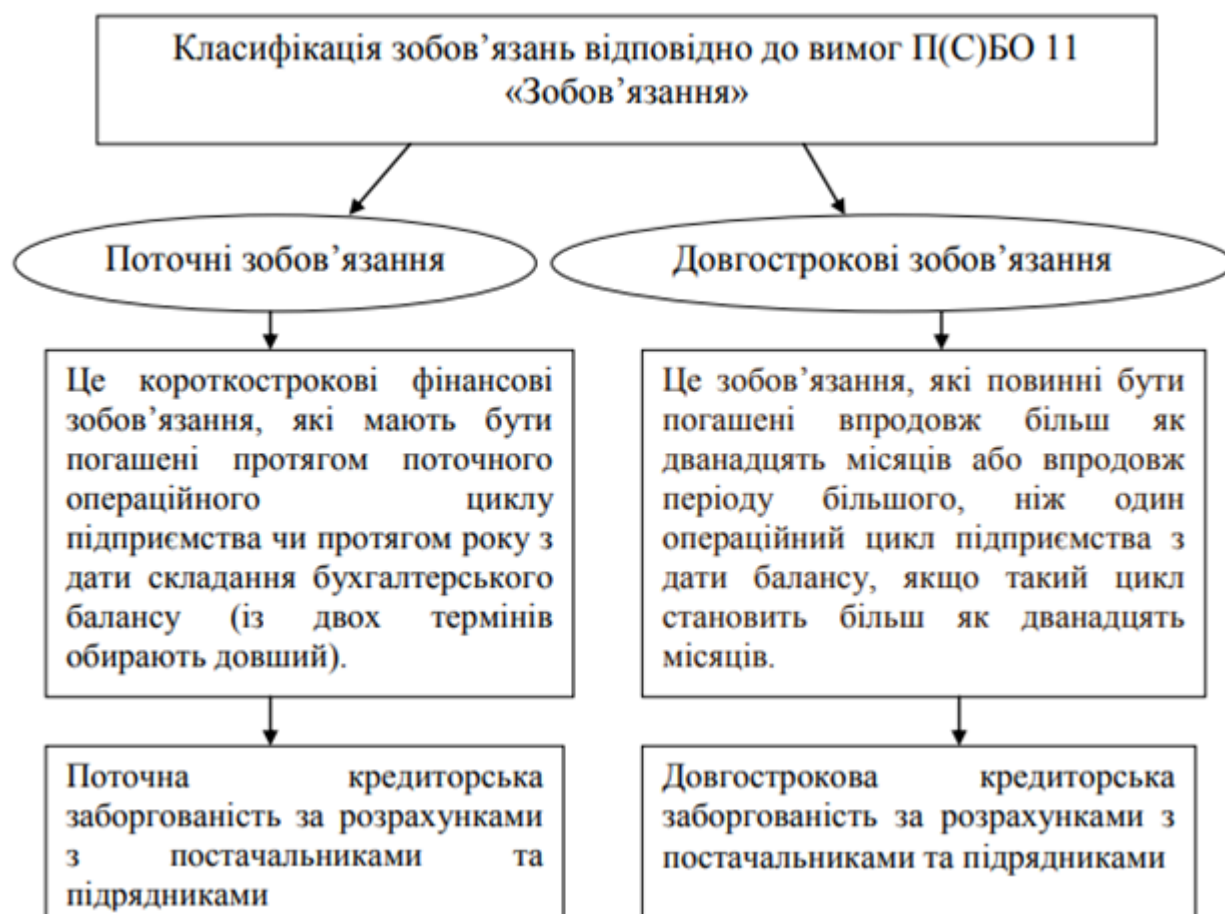

Рис. 1.2. Класифікація зобов'язань

основні види кредиторської заборгованості, які відображенні на рис. 1.3. До зобов'язань поточних належать [5]:

- заборгованість по всім видами платежів до бюджету, зокрема податки із заробітної плати;
- заборгованість по заробітній платі всього персоналу;
- зобов'язання по ЄСВ;
- аванс, отриманий від як фізичних так і юридичних осіб у рахунок майбутніх поставок товарів, надання послуг;
- кредиторська заборгованість перед постачальниками, що виникає внаслідок несплати за отримані матеріальні цінності, виконані роботи та надані послуги. Цей вид зобов'язань становить значну частку поточних зобов'язань підприємства, і його ефективне управління відіграє важливу роль для забезпечення фінансової стійкості та ліквідності підприємства.

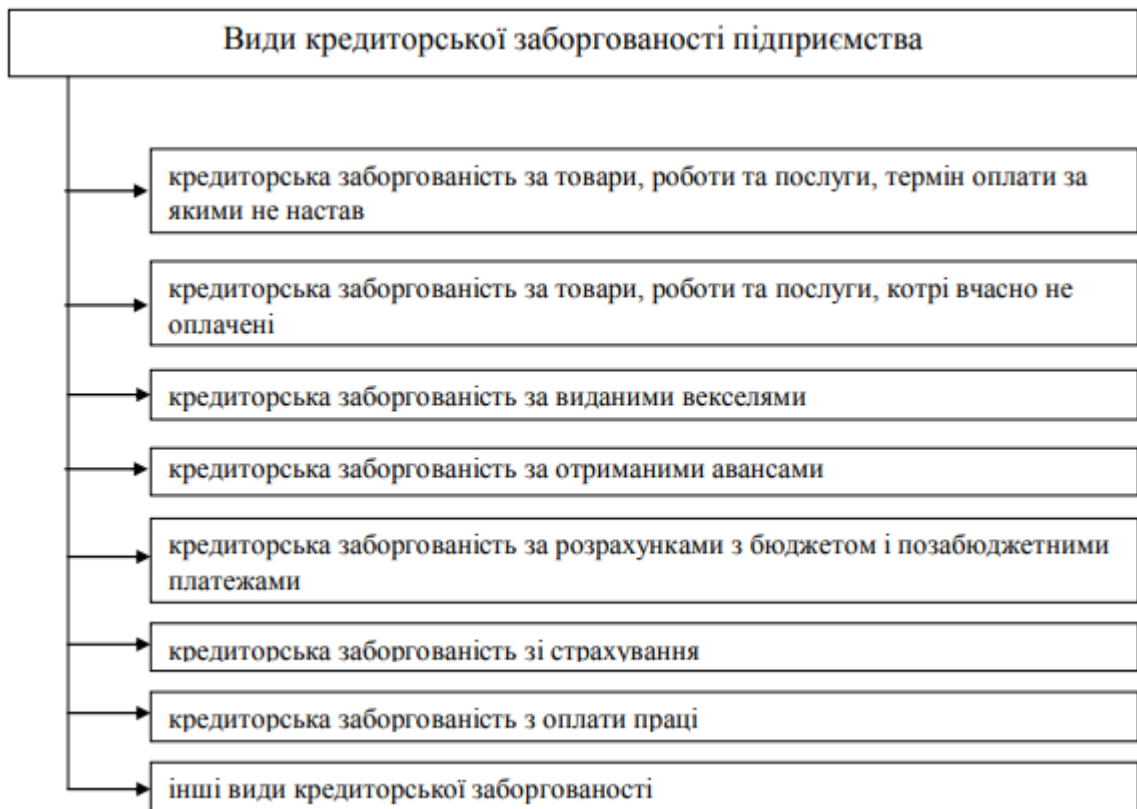

Рис. 1.3. Види кредиторської заборгованості

Найбільш розповсюдженим видом кредиторської заборгованості в сучасному бізнесі є зобов'язання перед постачальниками і підрядниками за отримані виробничі запаси, товари та послуги, які не були сплачені у визначені терміни. Важливість аналізу та ефективного управління цією заборгованістю полягає в тому, що її зміни впливають на показники платоспроможності та ліквідності підприємства.

Господарські зв'язки з постачальниками та підрядниками є необхідною складовою діяльності підприємства, забезпечуючи безперебійність постачання, неперервність виробничого процесу та своєчасність відвантаження продукції. В науковій літературі визначено основні економічні категорії та визначено значення, роль і місце розрахунків із постачальниками в діяльності підприємства.

Для належного формування взаємовідносин і проведення відповідних розрахункових операцій важливо ретельно вивчити та врахувати економічну сутність цих операцій.

На рис. 1.4. зображено низку умов, які мають виконуватися при виборі постачальників та підрядників.

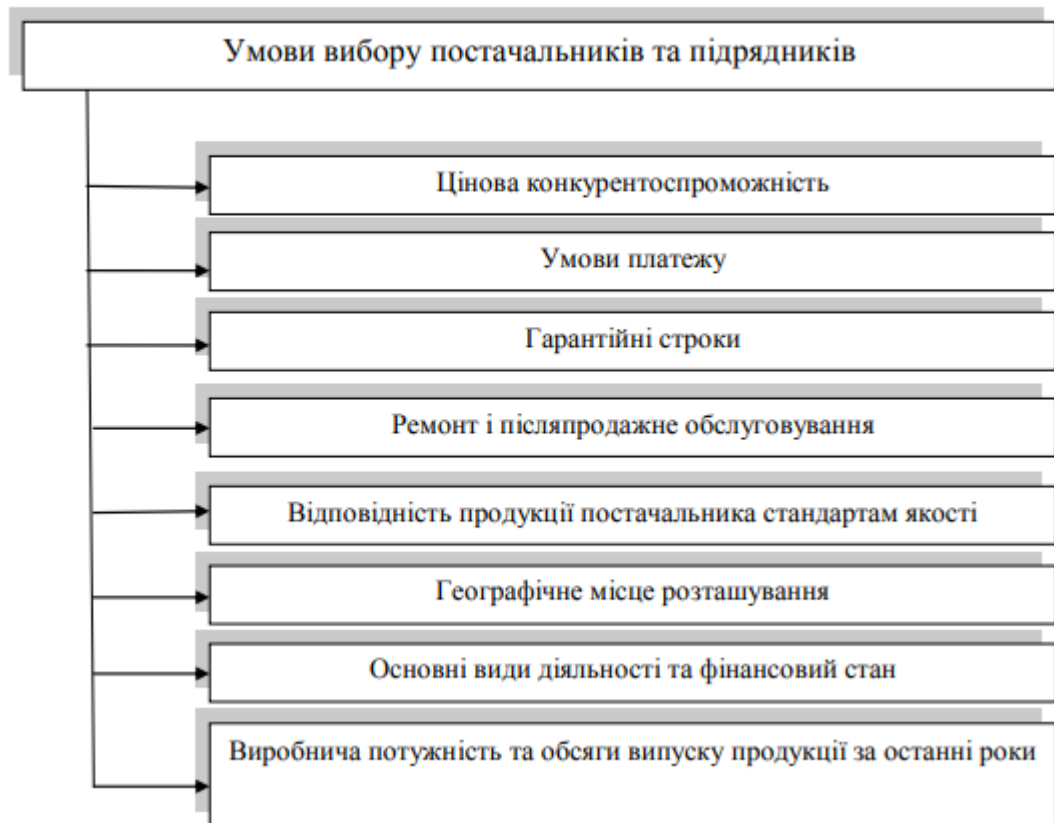

Рис. 1.4. Умови вибору постачальників та підрядників

Порядок та форми розрахунків із постачальниками формуються на основі господарських договорів, які визначають умови виконання та призводять до виникнення кредиторської заборгованості у підприємства. Господарський договір є ключовою підставою для установаження зобов'язань та основним механізмом регулювання товарно-грошових відносин у ринковій економіці.

Згідно зі статтею 264 Господарського кодексу України, продаж та купівля товару, незалежно від їх походження, відбувається через укладення договорів купівлі-продажу. Ці договори є засобом формалізації умов та взаєморозрахунків між сторонами.

Договір у цьому контексті є документом, що фіксує узгодженість між двома або більше сторонами стосовно встановлення, зміни або припинення їх цивільних прав та обов'язків. Договір купівлі-продажу, з свого боку, визначає всі необхідні умови та деталі, які регулюють взаємовідносини сторін, включаючи умови розрахунків.

Отже, господарські договори та, зокрема, договори купівлі-продажу встановлюють рамки співпраці, а їх виконання призводить до виникнення кредиторської заборгованості, яку підприємство зобов'язане вчасно та належним чином розраховувати з постачальниками.

Розрахунки з постачальниками можуть відбуватися у готівковій чи у безготівковій формі, включаючи також зарахування взаємних вимог на підставі первинних документів, таких як накладні, товарно-транспортні накладні, акти приймання-передачі виконаних робіт чи наданих послуг, податкові накладні та виписки з банку. Моментом визнання зобов'язань перед постачальниками є перехід права власності на отримані активи.

Ефективність системи розрахунків із постачальниками залежить від платіжної дисципліни покупця та оперативного контролю за станом розрахунків. Крім того, правильно організована система розрахунків має значущий вплив на зобов'язання та фінансовий стан підприємства.

Згідно з визначеними умовами, кредиторську заборгованість за отримані товари, роботи та послуги слід відображати в бухгалтерському обліку, припускаючи, що:

- постачальники передали власність та ризики, пов'язані із правом власності на придбані активи.

- постачальники не здійснюють подальшого управління та контролю над реалізованими активами.

- сума зобов'язань перед постачальниками може бути достовірно визначена.

Погашення зобов'язань перед постачальниками може відбуватися за допомогою безготівкових методів, таких як платіжні доручення, платіжні-вимоги доручення, розрахункові чеки, акредитиви та векселі, або ж готівковим способом (на досліджуальному підприємстві не використовується).

Відображення в обліку цих операцій регулюється і МСБО 13 «Подання поточних активів і поточних зобов'язань». Проаналізувавши вищезазначене Положення, варто зазначити певні відмінності від Н(С)БО 11 «Зобов'язання». Для

того, щоб заборгованість перед постачальниками (відповідно до міжнародних та національних вимог) була визнаною мають виконуватись такі вимоги:

– є вірогідність зменшення економічної вигоди у наслідок погашення цієї заборгованості;

– її оцінка може бути достовірно визначеною .

Основні теоретичні аспекти організації обліку і аналізу в системі управління розрахунками з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі наведені на рис. 1.5.

1. Облік постачальників:	Документообіг: У підприємств оптової торгівлі важливо ретельно вести облік рахунків-фактур, товарних накладних, актів приймання-передачі товарів. Класифікація та кодування: Систематизація та кодування документів допомагають швидше знаходити необхідну інформацію.
2. Управління умовами оплати:	Оптимальні терміни оплати: Визначення оптимальних термінів оплати з урахуванням фінансового стану підприємства та можливостей знижок від постачальників. Умови оплати та дисконтні пропозиції: Оцінка різних умов оплати, таких як знижки за дострокову оплату, щоб максимізувати вигоди.
3. Контроль за запасами:	Спостереження за оборотністю запасів: Важливо контролювати частоту обороту запасів, щоб уникнути зайвих затрат на зберігання. Прогнозування потреб: Аналіз попиту та прогнозування потреб допомагає управляти запасами ефективно.
4. Електронний облік:	Використання ЕРП-систем: Впровадження інтегрованих систем управління, які об'єднують облік, логістику та фінанси для оптимізації процесів. Електронні рахунки та звіти: Перехід до електронного формату документів для ефективного обміну інформацією з постачальниками.
5. Аналіз розрахунків:	Платіжна дисципліна: Слід регулярно аналізувати терміни оплати та вживати заходів для підтримання дисципліни у платежах. Фінансова ефективність: Аналіз затрат та вибір оптимальних постачальників для забезпечення фінансової ефективності.
6. Стратегічне управління розрахунками:	Вибір стратегічних партнерів: Розвиток довгострокових відносин з ключовими постачальниками для стабільності постачань та можливості отримання додаткових переваг. Ризик-менеджмент: Аналіз ризиків, пов'язаних із розрахунками з постачальниками, та впровадження стратегій зменшення цих ризиків.
7. Звітність та аудит:	Аудит розрахунків: Регулярний аудит розрахунків з постачальниками для перевірки дотримання умов договорів та виявлення можливих невідповідностей.

Рис. 1.5. Аспекти організації обліку і аналізу в системі управління розрахунками з постачальниками

Ці аспекти допомагають підприємству оптової торгівлі не лише ефективно вести облік розрахунків з постачальниками, але й розуміти фінансові аспекти своєї діяльності та оптимізувати їх для досягнення стратегічних цілей.

1.2. Огляд нормативної бази та наукових джерел з питань обліку та аналізу розрахунків з постачальниками

Розрахункові відносини з постачальниками належать до сфери багатьох нормативних документів, які жорстко регулюють їх облік. Бухгалтерія та контролюючі органи, як внутрішні, так і зовнішні, активно взаємодіють з різними нормативно-правовими документами у своїй роботі. Це робиться для забезпечення законності та достовірного відображення господарських операцій, вірного ведення бухгалтерського обліку і складання звітності. Дотримання вимог чинного законодавства є ключовим для ефективної роботи підприємства і уникнення зайвих витрат та штрафних санкцій.

Одним з основних нормативно-правових актів, які визначає правові засади регулювання обліку та аналізу розрахунків з постачальниками в Україні, є "Закон України про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні". Цей нормативний документ визначає організацію та ведення обліку на підприємстві в цілому. Однак, щодо обліку зобов'язань перед постачальниками, ключовим документом є "Національний (стандарт) бухгалтерського обліку № 11 «Зобов'язання». Цей стандарт регулює класифікацію зобов'язань, порядок відображення кредиторської заборгованості в обліку та фінансовій звітності підприємства.

Податковий кодекс України також визначає облік кредиторської заборгованості, зокрема, у контексті сплати податків. Для відображення розрахункових операцій на рахунках обліку, підприємства використовують "План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій", затверджений МФУ 30.11.1999 року №291.

Для раціонального здійснення розрахунків з постачальниками та підрядниками, також слід враховувати вимоги інших нормативних документів, зокрема, щодо побудови відносин з контрагентами. Наприклад, "Інструкція про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів" визначає умови укладання договорів з постачальниками. Закон України "Про електронну комерцію": встановлює правила ведення електронного бізнесу та електронних торгів, які можуть бути важливими для оптимізації розрахунків з постачальниками через онлайн-платформи. Митний кодекс України: регулює ввезення товарів та митні платежі, що може впливати на умови розрахунків з іноземними постачальниками. Закон України "Про захист прав споживачів": встановлює правила взаємодії підприємств зі споживачами, які можуть бути також постачальниками товарів та послуг. Закон України "Про захист економічної конкуренції": визначає правила конкуренції та запобігання недобросовісній конкуренції в сфері розрахунків та угод з постачальниками. Кодекс законів про працю України: врегульовує трудові відносини та права сторін при укладанні та виконанні трудових договорів з працівниками, включаючи бухгалтерів та фінансових працівників, які здійснюють облік розрахунків з постачальниками.

Ці нормативні акти визначають правові рамки, в яких підприємства оптової торгівлі повинні проводити облік і аналіз розрахунків з постачальниками. Важливо систематично відслідковувати зміни в законодавстві та адаптувати внутрішні процедури відповідно до вимог закону.

Наукові дослідження в сфері обліку і аналізу розрахунків з постачальниками вивчають різні аспекти фінансової взаємодії між підприємствами та їх постачальниками з метою оптимізації фінансових процесів, підвищення ефективності управління та зменшення ризиків. Дослідження в цій області спрямовані на розуміння сучасних тенденцій, вдосконалення методів обліку та аналізу розрахунків, а також розробку стратегій для оптимізації взаємодії з постачальниками.

Основні напрямки наукових досліджень:

1. Електронне управління рахунками:

- дослідження ефективності та переваг електронних систем обміну даними між підприємствами та постачальниками.

- аналіз впливу електронних технологій на швидкість оплати та зменшення помилок в розрахунках.

2. Автоматизація обліку рахунків:

- вивчення можливостей використання різних програмних продуктів для автоматизації обліку фінансових операцій з постачальниками.

- розробка нових методів автоматизації та їх вплив на ефективність управління.

3. Аналіз фінансових ризиків:

- вивчення методів аналізу та оцінки фінансових ризиків, пов'язаних з взаємодією з постачальниками.

- розробка стратегій мінімізації ризиків та підвищення фінансової стійкості.

4. Стратегії управління обліком розрахунків:

- дослідження різних стратегій управління розрахунками та визначення їх впливу на фінансові показники підприємства.

- аналіз кращих практик управління обліком розрахунків в різних галузях та країнах.

5. Податкова оптимізація:

- вивчення можливостей податкової оптимізації при взаємодії з постачальниками.

- аналіз впливу податкових положень на вибір стратегій обліку розрахунків.

6. Вплив регулюючих органів та законодавства:

- дослідження впливу законодавчих норм та вимог регулюючих органів на системи обліку і аналізу розрахунків.

- аналіз відповідності та дотримання підприємствами вимог законодавства у сфері обліку.

7. Розвиток та впровадження інновацій:

- вивчення можливостей впровадження інноваційних технологій та методів в сферу обліку та аналізу розрахунків.

- розробка рекомендацій щодо впровадження новаторських підходів у практику підприємств.

Методи дослідження:

До методів дослідження в цій сфері можуть входити аналітичні методи, емпіричні дослідження, експериментальні методи, анкетування підприємств, а також використання моделей оптимізації та аналізу великих обсягів даних.

Наукові дослідження в сфері обліку і аналізу розрахунків з постачальниками є важливим напрямком для розвитку ефективних стратегій фінансового управління на підприємствах. Результати таких досліджень можуть стати основою для впровадження новаторських рішень для покращення управління, обліку, аналізу, контролю при розгляді розрахунків з постачальниками.

1.3. Характеристика та аналіз господарської діяльності підприємства оптової торгівлі будівельними матеріалами ТОВ «Котрек»

Питання обліку та аналізу розрахунків з постачальниками в оптовій торгівлі досліджувалось на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю «Котрек».

ТОВ «Котрек» є юридичною особою, зареєстрованою в ЄДРЮО, ФОП та громадських формувань 27.12.2006 року, № запису: 1 305 102 0000 004663. Місцезнаходженням компанії є адреса 12402, Житомирська область, Житомирський рфйон, с. Оліївка, житловий масив «Крошенський», буд. 264, що є як фактичною, так і юридичною адресою підприємства, про що внесені відомості до ЄДР. Засновниками підприємства є: - з моменту реєстрації - громадянин України Бовсунівський Сергій Іванович ; - з моменту реєстрації - громадянин України Трохимець Віталій Володимирович. Керівником підприємства є Бовсунівський Сергій Іванович. Підприємство зареєстроване платником податку на додану вартість з 16.01.2007 р. (ПН 347889506255). Протягом 2007-2023 р. та до теперішнього часу платник не мав та не має податкового боргу.

ТОВ «КОТРЕК» основним видом діяльності компанії є оптова торгівля будівельними матеріалами (КОД КВЕД 46.90) . Основними постачальниками підприємства є :

ТОВ СЕЛЛ-ФАСТ Україна, ЄДРПОУ 34288558 (по кодам УКТЗЕТ 3925908000, 3717239090, 3917400090, 7326906000, 7318190090).

ТОВ БАУМІТ Україна , ЄДРПОУ 34422747 (по кодам УКТЗЕТ 3214, 3214109090, 3206497090).

ТОВ КНАУФ ІНСУЛЕЙШН Україна , ЄДРПОУ 34763726 (по кодам УКТЗЕТ 7019390000, 6806100000).

ТОВ ОБІО, ЄДРПОУ 32828660 (по кодам УКТЗЕТ6806100000).

ТОВ ОЛДІ-Житомир , ЄДРПОУ 35238424 (по кодам УКТЗЕТ 4410121000, 6810119000, 6811810000).

ТОВ ФАРБИ КОЛОРИТ , ЄДРПОУ 24726322 (по кодам УКТЗЕТ 3209, 3208109090, 9603, 3505201000).

ТОВ Сталь Волинь , ЄДРПОУ 42937338 (по кодам УКТЗЕТ7308, 7216).

ТОВ Акватерм Поділля , ЄДРПОУ 39549042 (по кодам УКТЗЕТ3917400090, 3917221000, 7326909890, 3917231000).

ТОВ Вітолюкс Дистрибуція , ЄДРПОУ 39587659 (по кодам УКТЗЕТ 3208909190, 3214101090).

ТОВ ДАХ Сервіс ВКФ, ЄДРПОУ 35361099 (по кодам УКТЗЕТ 7308, 7210, 7216).

Євробуд ТД ПП, ЄДРПОУ 42645825 (по кодам УКТЗЕТ 3921).

ТОВ Компанія Метиз Маркет , ЄДРПОУ 42511239 (по кодам УКТЗЕТ 7314).

ТОВ МКМ ГРУП , ЄДРПОУ 37746698 (по кодам УКТЗЕТ 6807900090, 5603139000, 3506490090, 6807100029, 6807100090).

ТОВ ПРОФІЛЬТЕХ , ЄДРПОУ 37260027 (по кодам УКТЗЕТ 7308, 7216).

ТОВ ПОКРІВЕЛЬНІ Рішення , ЄДРПОУ 32769312 (по кодам УКТЗЕТ4418105000, 7610909000, 68069000).

ТОВ «ВІСТ ГРУП», ЄДРПОУ 33326775 (по кодам 8305200000, 9603401000, 4811, 8424200090, 8207509000, 8211940000)

ТОВ «АТЛАНТ БУД ДІМ» , ЄДРПОУ 41857503 (по кодам 2811, 3824)

Підприємство має достатню кількість трудових ресурсів: згідно штатного розпису, станом на 01.01.2023 р. на підприємстві працює 13 осіб.

На праві власності Підприємство має основні засоби на загальну суму 1243198.01 грн. (зокрема, два автотранспортувача, 1 вантажний транспортний засіб RENAULT, тощо.) Вказані ОЗ обліковуються на балансі підприємства . Підприємство приймає активну участь в допомозі ЗСУ (безоплатно надає допомогу будівельними матеріалами, перераховувало кошти на рахунок підтримки Української армії, ТОВ « КОТРЕК» віддало для залучення вантажний фургон Renault Trafic для потреб ЗСУ).

Підприємство надало до податкових органів повідомлення за формою 20-ОПП, де вказані власні та орендовані ОЗ. Показниками позитивної податкової історії: ТОВ «Котрек» має стабільну податкову історію протягом усіх 17 років. Протягом періоду існування ТОВ КОТРЕК були факти «блокування» (зупинки реєстрації) податкових накладних, але після підготовки та подачі письмових пояснень і копій документів в порядку постанови КМУ №117 такі податкові накладні були зареєстровані. ТОВ «Котрек» сплачує до бюджету такі податки :

- Податок на прибуток 18% , що за 2022 рік склав 72227,19 грн ;
- ПДВ 20%, що за 2022 рік склав 794753,32 грн ;
- ЄСВ (22% і 8,41%), що за 2022 рік склав 214230,20 грн ;
- ПДФО 18% (на підприємстві наявні працівники, що користуються за заявою ПСП), що за 2022 рік склав 188663,39 грн ;
- Військовий збір 1,5%, що за 2022 рік склав 16210,27 грн .

При уточненні обов'язку подання платником податків звітності до контролюючого органу в електронній формі застосовуються критерії, визначені частиною 2 ст. 2 Закону України від 16.07.1999 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зі змінами та доповненнями, відповідно до яких ТОВ «Котрек» відноситься до малого підприємства. До контролюючих органів звітується : помісячно – декларація платника з податку на додану вартість; поквартально – декларація з податку на прибуток, об'єднана звітність з ПДФО та ЄСВ, фінансова звітність малого підприємства. Також підприємство подає звіти до державних органів статистики.

Розділ 2. Удосконалення обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві

2.1. Стан обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі

Товариство обмеженою відповідальністю «КОТРЕК» під час здійснення господарської діяльності, укладає договори, несе повну відповідальність за їхнє виконання і за дотримання розрахункової дисципліни. З метою отримання більш чіткої та точної інформації про діяльність ТОВ «КОТРЕК» необхідно провести аналіз його майнового стану.

Для розрахунку показників використовуємо звітність підприємства за 2020-2022 рр. Спочатку зробим оцінку майна підприємства за досліджуваний період (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Оцінка майна ТОВ «КОТРЕК» за 2019-2022 рр., тис. грн.

Види активів (майна)	2019р	2020р	2021р	2022р	2022р у % до 2019
Усько (майно)	5309,5	5501,5	8837	11592,9	218,3425935
необоротні активи	757,1	858,6	820,7	635,8	83,9783384
основні засоби	671,4	819,1	782,1	421,8	62,82394996
оборотні активи	4552,4	4642,9	8016,3	10957,1	240,6884281
оборотні виробн. Фонди	3928,7	4308,6	4032,4	8159,2	207,6819304
в т.ч. -виробничі запаси	4,7	14,1	26,3	7,5	159,5744681
- товар	3924	4294,5	4006,1	8151,7	207,7395515
Фонди обігу	619,6	115,3	3619,9	2631,9	424,7740478
в т.ч. - поточ. деіторська заборг	561,8		3095,4	2090,6	372,1253115
- грошові кошти і пот фін інвестиції	57,8	115,3	524,5	541,3	936,5051903
Витр майб періодів					0

За даними таблиці 2.1 можна побачити, що вартість активів підприємства, за проаналізований період, зросла майже в 2,5 рази. Збільшення відбулось за рахунок оборотних активів, вартість яких зросла в порівнянні з 2019 роком на 6283,4 тис. грн., а саме за рахунок збільшення кількості, а отже і вартості товару для продажу, що є дуже важливим показником для торгівельного підприємства. Якщо вартість

товару на кінець 2019 року складала 3924,0 тис. грн., то на кінець 2022 року цей показник став 8151,7 тис. грн. (207,74%).

Варто відмітити, що на підприємстві зросла і вартість запасів майже в два рази (не враховуючи товар) : у 2019 році вартість складала 4,7 тис. грн., а на кінець 2022 7,5 тис. грн. За проаналізований період зріс також і Фонди обігу з 619,6 тис. грн. на кінець 2019 року до 2631,9 тис. грн. на кінець 2022 року. В тому числі : - поточна дебіторська заборгованість зросла у майже 4 рази 2019 рік – 561,8 тис. грн., кінець 2022 року – 2090,6 тис. грн. (372,13%), - грошові кошти і поточні фінансові інвестиції збільшились майже у 9,5 разів , якщо цей показник на кінець 2019 року склав 57,8 тис. грн., то на кінець 2022 року 541,3 тис. грн. (936,51%). Відхилення відбулося за рахунок збільшення залишків грошових коштів на рахунку товариства з обмеженою відповідальністю (майже у 9,5 разів) та за рахунок збільшення дебіторської заборгованості (майже у 4 рази).

Всі проаналізовані показники значно збільшились, окрім невеликого зменшення основних засобів, що свідчить про позитивну динаміку розвитку підприємства, розширення та збільшення асортименту товару. Зростання дебіторської заборгованості теж є позитивним показником, адже оптова торгівля без відтермінування оплати (що прописується у договорі), майже не можлива.

Наступним кроком є проведення аналізу фінансової стійкості ТОВ «КОТРЕК». Для цього розрахуємо необхідні показники, використовуючи фінансову звітність малого підприємства за досліджувальний період (таблиця 2.2).

Аналіз показників фінансової стійкості показав, що за досліджуваний період власний капіталу значно збільшився (6545 тис. грн.), як і власні оборотні кошти (6404,7 тис. грн.). Скорочення спостерігається у величині необоротних активів (на 121,3 тис. грн.), у величині запасів можна спостерігати приріст (4230,5 тис. грн.). Аналізуєм надлишки або нестачу наступних елементів: 1) надлишок або нестача власних оборотних коштів: спостерігається позитивне значення (2174,2 тис. грн.); 2) надлишок власних коштів довгострокових кредитів та позик : спостерігається позитивне значення (2174,2 тис. грн.); 3) надлишок основних джерел покриття

запасів : спостерігається позитивне значення (2174,2 тис. грн.), щоб визначити фінансову стійкість.

Таблиця 2.2.

Показники фінансової стійкості ТОВ «КОТРЕК» за 2019- 2022 рр.

Показник	2019	2020	2021	2022	Абсолютне відхилення, тис. грн
1. Власний капітал	4048,6	5027,5	7304,6	10594,1	6545,5
2. Необоротні активи	757,1	858,6	820,7	635,8	-121,3
3. Власні оборотні кошти	4552,4	4642,9	8016,3	10957,1	6404,7
4. Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	
5. Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів р3 +р4	4552,4	4642,9	8016,3	10957,1	6404,7
6. Короткострокові кредити та позики	0	0	0	0	
7. Загальний розмір основних джерел покриття запасів р5+р6	4552,4	4642,9	8016,3	10957,1	6404,7
8. Запаси	3928,7	4308,6	4032,4	8159,2	4230,5
9. Надлишок (+) або	623,7	334,3	3983,9	2797,9	2174,2

10. Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгостр. кредитів р5-р8	623,7	334,3	3983,9	2797,9	2174,2
11. Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів р7-р8	623,7	334,3	3983,9	2797,9	2174,2
12. Тип фінансової стійкості	1	1	1	1	
13. Надлишок (+) або нестача (-) коштів на 1 грн. запасів р11: р8, коп.	0,158754804	0,077589008	0,987972423	0,342913521	0,184158717

Можна зробити висновок, що підприємство має абсолютну фінансову стійкість, тобто не залежить від зовнішнього фінансування.

Таблиця 2.3.

Розрахунок показників рентабельності на ТОВ «КОТРЕК» за 2020-2022 рр.,

тис. грн.

Показники	2020	2021	2022	Абсол. відх. ,тис. грн	Відн.відх, %
1. Чистий прибуток, тис. грн.	980,3	2377,1	3290,3	2310	335,6421504
2. Обсяг реалізації, тис. грн	21660,5	35152,8	40610,7	18950,2	187,4873618
3. Середньорічні залишки оборот. коштів, тис. грн.	115,3	524,5	541,3	426	469,4709454
4. Оборотність оборотних активів р3х360/р2	1,916299254	5,371407114	4,79843982	2,882140566	250,4013822
6. Швидкість оборотності активів р2/р3	187,8620989	67,02154433	75,02438574	-	112,8377131
7. Валовий прибуто (збиток), тис. грн (дох-собівар)	2860,4	5623,1	6145,1	3284,7	214,8335897
8. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	18800,1	29529,7	34456,6	15656,5	183,2788123
10. Вартість майна, тис. грн.	858,6	820,7	635,8	-222,8	74,05078034
11. Власні кошти, тис. грн.	115,3	524,5	541,3	-10988,7	469,4709454
Рентабельність підприємства :					
12. Рентабельність/ збитковість продукції, р7/р8	0,152148127	0,190421846	0,178343191	0,026195064	117,2168168
13. Рентаб-сть усього капіталу р2/підсумок балансу	3,937198946	3,977911056	3,503066532	-	0,434132414
14. Рентабельність власного капіталу р2/р11	187,8620989	67,02154433	75,02438574	-	112,8377131
15. Коефіцієнт рентабельності активів (приб/актив)	1,141742371	2,896429877	5,175055049	4,033312677	453,2594374
16. Коефіцієнт рентабельності продажу, р1/р7	0,342714306	0,422738347	0,535434737	0,192720431	1,562335531

Ведення обліку на ТОВ «КОТРЕК» регламентується Наказом «Про облікову політику підприємства» № 01 від 03.01.2020 року. Основні принципи ведення бухгалтерського обліку згідно з Національними (стандартами) бухгалтерського обліку; ведення податкового обліку відповідно податкового законодавства України. При аналізі діяльності, помічено 1 квартал збитковості.

Проаналізуємо причини такого явища. Чистий дохід від реалізації товару ТОВ КОТРЕК за 1 півріччя 2020 року склав 7332,7 тис. грн. В порівнянні з аналогічним періодом 2019 року чистий дохід від реалізації товару зменшився на 3122,9 тис. грн., або на 29,8%. Основною причиною зменшення обсягів реалізації товару стало вихід постанови Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 р. № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2». Кабінет Міністрів України увів з 12 березня 2020 року на всій території України карантин. В наслідок чого загальна сума реалізації за період зменшилась на 32,35% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Оптовий товарооборот зменшився на 29,82% у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Для порівняння наводимо дані обсягів отриманого чистого доходу помісячно наводимо у Таблиці 2.4.

Таблиця 2.4.

Порівняльний аналіз чистого доходу

№ п/п	Показники	Один. вим.	Чистий дохід		% зміни
			2020	2019	
1.	Січень	тис. грн.	1031,0	779,7	+24,38
1.1	Лютий	тис. грн.	841,4	1427,0	-41,04
1.	Березень	тис. грн.	1236,5	1791,3	-30,97
1.1	квітень	тис. грн.	892,8	2070,1	-56,87
1.2	травень	тис. грн.	1442,3	2332,2	-38,16
1.3	червень	тис. грн.	1888,7	2055,3	-8,11
	Всього		7332,7	10455,6	-29,86

З чого видно, що у порівнянні з минулим роком найбільший відсоток спаду реалізації товару припадає саме на квітень 2020 року.

Що до витрат підприємства, понесених при веденні господарської діяльності 2020 рік у порівнянні з 2019 роком наведені у таблиці 2.5.

Таблиця 2.5.

Аналіз витрат 1 півріччя 2019, 2020 роки

Показники	1 півріччя 2020, тис. грн	1 півріччя 2019 тис.грн
Собівартість реалізованої продукції	6671,2	9686,2
Витрати:	779,2	596,8
Витрати на збут	82,8	
Адмін. витрати	696,3	596,8
З яких з/плата складала	450,8	371,6

Показник собівартість реалізованої продукції зменшився у зв'язку із зменшенням оптової реалізації товару порівнюючи з аналогічним періодом минулого року на 32,35,% при зменшенні чистого доходу на 29,86%. Показник рядку 2180 звіту про фінансові результати збільшився на 23,4% у зв'язку із збільшенням фонду оплати праці працівників ТОВ КОТРЕК порівнюючи з аналогічним періодом минулого року. Найбільшу питому вагу у витратах ТОВ КОТРЕК складають витрати на оплату праці.

Витрати обліковуються на рахунках 92 та 93. Витрати, віднесені до 94 рах на фінансовий результат до оподаткування не впливають.

Сума амортизації, що включається до витрат періоду, розрахована відповідно пп138.3.1 ст 138 ПКУ.

Як дебіторська, так і кредиторська заборгованість поточна та ведеться у розрізі контрагентів.

Кредиторська заборгованість у порівнянні з минулим періодом зменшилась на 200 тис.грн, дебіторська заборгованість збільшилась на 600 тис. грн. (порівняно 2019 з 2020 роками).

За період карантину на підприємстві кількість штатних працівників істотно не змінилася (на початок періоду 16, на кінець 15 осіб).

За весь період господарювання, збитковість на підприємстві виникла лише у 1 кварталі 2020 року, основною причиною збиткової діяльності підприємства у цей період є зменшення обсягів реалізації товару за період карантину.

Після послаблення карантину підприємство почало отримувати прибуток, причина збитковості відпала та починаючи з 3 кварталу 2020 року ТОВ КОТРЕК подало фінансову та податкову звітність з позитивним значенням чистого прибутку. Платник податку товариство з обмеженою відповідальністю «Котрек» об'єкт оподаткування з податку на прибуток визначає згідно ст.133 ПКУ, ст 134 ПКУ.

Проаналізувавши розраховані показники, робим загальне оцінювання фінансового стану ТОВ «КОТРЕК»: підприємство є прибутковим, фінансово стійким підприємством, що постійно розвивається. Якщо взяти 2020 рік, то за повною відсутністю дебіторської заборгованості, кредиторська складала 139.8 тис. грн., а вже у 2022 році дебіторська заборгованість складала 2090,6 тис грн., а кредиторська 514.0 тис.грн., вся заборгованість є поточною і по ній проводяться розрахунки згідно підписаних договорів. Керівництво підприємства приділяє значну увагу вдосконаленню своєї матеріально-технічної бази та збільшенню асортименту товарів на складі.

ТОВ «Котрек», як юридична особа, самостійно здійснює бухгалтерський, статистичний, податковий облік і складає звітність у встановленому чинним законодавством України порядку. За організацію бухгалтерського обліку на підприємстві несе відповідальність директор Бовсунівський С. І., який несе безпосередню відповідальність за ведення обліку, достовірність звітних показників, вчасність та повноту складання та подачі фінансової звітності, повноту сплати податків. Функції облікових працівників товариства, їх обов'язки, відповідальність за ведення обліку і права визначаються посадовими інструкціями. Розробляються посадові інструкції на підприємстві за дорученням керівника товариства. Для облікових працівників вони розробляються безпосередньо керівником. В основу розробки посадових інструкцій покладаються типові інструкції.

Облік на ТОВ «Котрек» здійснюється за допомогою програми «1С:Бухгалтерія УТП», що є великим плюсом у веденні бухгалтерського обіку та аналізу розрахунків із постачальниками. Тому що дає можливість аналізувати заборгованість, вчасно виконувати умови договорів, що виключає нарахувань пені. На підприємстві для складання та подання звітності використовується програма М.Е.Дос, за допомогою якої підприємство також обмінюється електронними документами з контрагентами, підписуючи які електронним цифровим підписом. Раціональна система зберігання документів забезпечує цілісність зберігання документів протягом встановлених законом термінів, можливість користування ними у будьякий момент для отримання різноманітних довідок .

2.2. Удосконалення обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві

Сучасні компанії вимагають гнучких систем для оцінки та аналізу своєї діяльності. Техніко-економічні та фінансові показники, які застосовуються в обліково-аналітичній практиці, а також методи їх оцінки та використання в системі управління, мають суттєві недоліки. В таких умовах ключовим елементом управління господарською діяльністю є бухгалтерський облік. Облікова та аналітична інформація повинна сприяти досягненню поставлених цілей і завдань на різних рівнях управління компанією. Для досягнення цього метою є створення та впровадження ефективної обліково-аналітичної системи.

Важливим етапом в освоєнні системи обліку є проведення аналізу досвіду та накопичень вітчизняних і міжнародних обліково-аналітичних шкіл, а також вивчення теорії і практики управління. Важливо має бути чітке розуміння завдань та потреб, які постають перед обліком в умовах ринкової економіки.

Вагомий внесок в дослідження проблем теорії та методології формування обліково-аналітичної системи внесли наступні науковці: Ф.Ф. Бутинець, М.А. Вахрушина, А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, З.В. Гуцайлюк, В.Б. Івашкевич, В.А. Константинов, І.О. Ламикін, Ю.Я. Литвин, В.С. Лень, Б.Г. Маслов., Ю.А.

Мішин, Л.В. Нападовська, Б. Нідлз, Л.К. Сук, В.Ф. Палій, Г.О. Партин, І.І. Поклад, М.С. Пушкар, В.В. Сопко, Г.О. Фалько, Дж. Фостер, Ч.Т. Хорнгрен, А.Д. Шермет.

Метою обліково-аналітичної системи є визначення фінальних результатів діяльності підприємства в необхідні терміни для управлінців та забезпечення контролю за ефективністю використання ресурсів на рівні підприємства та відповідальних центрів.

При виборі обліково-аналітичної системи ключовим критерієм є відповідність очікуваних користей для управління підприємством витратам на управління. Необхідно аналізувати значущість обліково-аналітичної системи для досягнення цілей підприємства.

Обліково-аналітична система представляє собою взаємодію і взаємозалежність елементів, що утворюють єдине ціле. Вона включає в себе складові, такі як облік, аналіз та аудит, які взаємодіють для забезпечення ефективного управління підприємством. (рис. 6.)

Бухгалтерський облік, який виступає ключовим елементом обліково-аналітичної системи, є одним з основних джерел економічної інформації, що відображає фактичний стан справ на підприємстві.

Система бухгалтерського обліку представляє собою комплекс елементів з конкретним змістом та формою, які взаємодіють та взаємопов'язані систематичною взаємодією. Це інформаційна система, що відображає стан і рух ресурсів підприємства, а також характер і результати його господарської діяльності. Бухгалтерський облік можна розглядати як систему, оскільки він об'єднаний з ознаками, характерними для систем: наявність взаємозв'язків, структурованість, цільове призначення та багатоаспектність.

В теорії обліку відрізняють фінансовий та управлінський облік. Фінансовий облік включає правила та процедури, спрямовані на підготовку та публікацію інформації про фінансові результати діяльності товариства відповідно до вимог законодавства та національних стандартів бухгалтерського обліку. Управлінський облік включає всі види облікової інформації, потрібної для внутрішнього управління підприємством.

При прийнятті управлінських рішень важливо користуватися точними розрахунками та глибоким аналізом. Аналіз є ключовим елементом у системі управління, що допомагає виявити внутрішні резерви, формувати науково-обґрунтовані плани та приймати обґрунтовані рішення.

Рис. 2.1. Елементи обліково-аналітичної системи

Управлінський аналіз відіграє ключову роль у регулюванні та прогнозуванні економічних процесів, спрямованих на ефективний контроль над раціональністю функціонування господарської системи. Його основна мета полягає в постійному економічному контролі за виконанням виробничої програми, реалізацією продукції, а також виявленні та мобілізації внутрішніх резервів для оптимізації виробничих витрат та збільшення прибутковості.

В умовах ринкових відносин виникла необхідність нового формату незалежного контролю - аудиту. Цей процес описується як систематичний збір та акумуляція компетентним працівником інформації про господарські явища з метою оцінки, визначення відповідності встановленим критеріям та надання зацікавленим сторонам інформації про об'єкти дослідження.

Аудит включає перевірку правильності та достовірності ведення бухгалтерського обліку, що надає змогу отримати інформацію для реальної оцінки фінансово-господарського стану.

Використання методів та елементів аудиту при формуванні облікової інформації дозволяє вчасно виявляти та усувати відхилення та помилки, що забезпечує якість оперативного аналізу та пов'язаних з ним управлінських рішень.

Система обліково-аналітичного забезпечення відзначається великою кількістю різних показників, що кількісно вимірюють стан окремих її елементів. Складові цієї системи включають базу облікових даних, планові дані, норми, дані звітності, довідково-інформаційний фонд та систему аналітичних показників. Будування обліково-аналітичної системи ґрунтується на принципі хронології збору та обробки даних від первинних документів до звітності, включаючи фінансову, внутрігосподарську та статистичну звітність.

Щоб забезпечити зрозумілість облікової інформації для тих, хто брав участь у її підготовці на підприємстві, а також для користувачів, вона повинна відповідати ряду вимог. Серед них - адресність, оперативність, достовірність, значимість, суттєвість, аналітичність, корисність, об'єктивність, надійність та повнота. Обліково-аналітичну інформацію можна класифікувати за різними ознаками, такими як вид, повнота, стабільність, достовірність, своєчасність і спосіб передачі. Групування за формою і змістом, структурою і призначенням, а також властивостями та значенням окремих видів є важливим класифікатором.

Отже, для забезпечення ефективного сприйняття облікової інформації, необхідно враховувати ці вимоги та використовувати відповідні класифікаційні підходи, які дозволяють систематизувати дані за різними критеріями.

Вивчення обліково-аналітичної інформації, що використовується в діяльності на перспективу, дозволяє виділити інформацію в масштабах ієрархічної структури підприємства та встановити її зміст у виробничому процесі. Облікова інформація може бути деталізована за напрямками використання в управлінні видами діяльності, внутрішніми відносинами, економікою підприємства та іншими аспектами.

Часто класифікація обліково-аналітичної інформації залежить від структури управління підприємством. Групування за елементами виробничого процесу розкриває функціональні особливості управлінської структури, розмежовуючи систему управління за функціями та стадіями управлінської діяльності. На основі цієї класифікації для кожного підрозділу виділяються його специфічні види, що можуть бути деталізовані згідно з економічними відносинами і зв'язками.

Отже, інформаційним забезпеченням управління підприємством повинна стати належним чином побудована обліково-аналітична система, яка включає в себе облікову інформацію та аналітичні дані, сприяючи прийняттю управлінських рішень на всіх рівнях. При цьому ключовим принципом ефективності функціонування системи є безперервність взаємодії її складових: обліку, аналізу та аудиту.

Роль та функції обліково-інформаційної системи в управлінні підприємством:

1. Бухгалтерський облік та фінансова звітність: Однією з основних функцій ОІС є ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності. Вона дозволяє збирати, обробляти та представляти фінансову інформацію у вигляді звітів, які є основою для аналізу фінансового стану підприємства.

2. Управлінський облік: ОІС надає інструменти для управлінського обліку, що включає аналіз витрат, прибутковості проектів та стратегічне планування. Це допомагає керівництву в прийнятті ефективних управлінських рішень.

3. Керування запасами: ОІС включає модулі для ефективного керування запасами. Вона автоматизує процеси управління запасами, визначає оптимальні рівні запасів та забезпечує їхню належну обортовість.

4. Розрахунки та фінансова аналітика: Система дозволяє автоматизувати розрахунки з постачальниками та клієнтами, а також здійснювати фінансовий аналіз, включаючи рентабельність, ліквідність та фінансові показники ефективності.

5. Електронна звітність та взаємодія з податковими органами: ОІС дозволяє зручно формувати та передавати електронні звіти, виконувати реєстрацію податкових облікових карток та взаємодіяти з податковими органами.

6. Аналіз та стратегічне планування: Система забезпечує можливість аналізу даних, порівняння показників, прогнозування розвитку подій та стратегічного планування на основі наявної інформації.

Організація обліково-інформаційної системи:

1. Вибір і розгортання програмного забезпечення: Обліково-інформаційна система може базуватися на виборі певного програмного забезпечення, яке найкращим чином відповідає потребам підприємства.

Інтеграція з іншими системами: Важливим аспектом є інтеграція ОІС з іншими системами підприємства, такими як системи управління виробництвом.

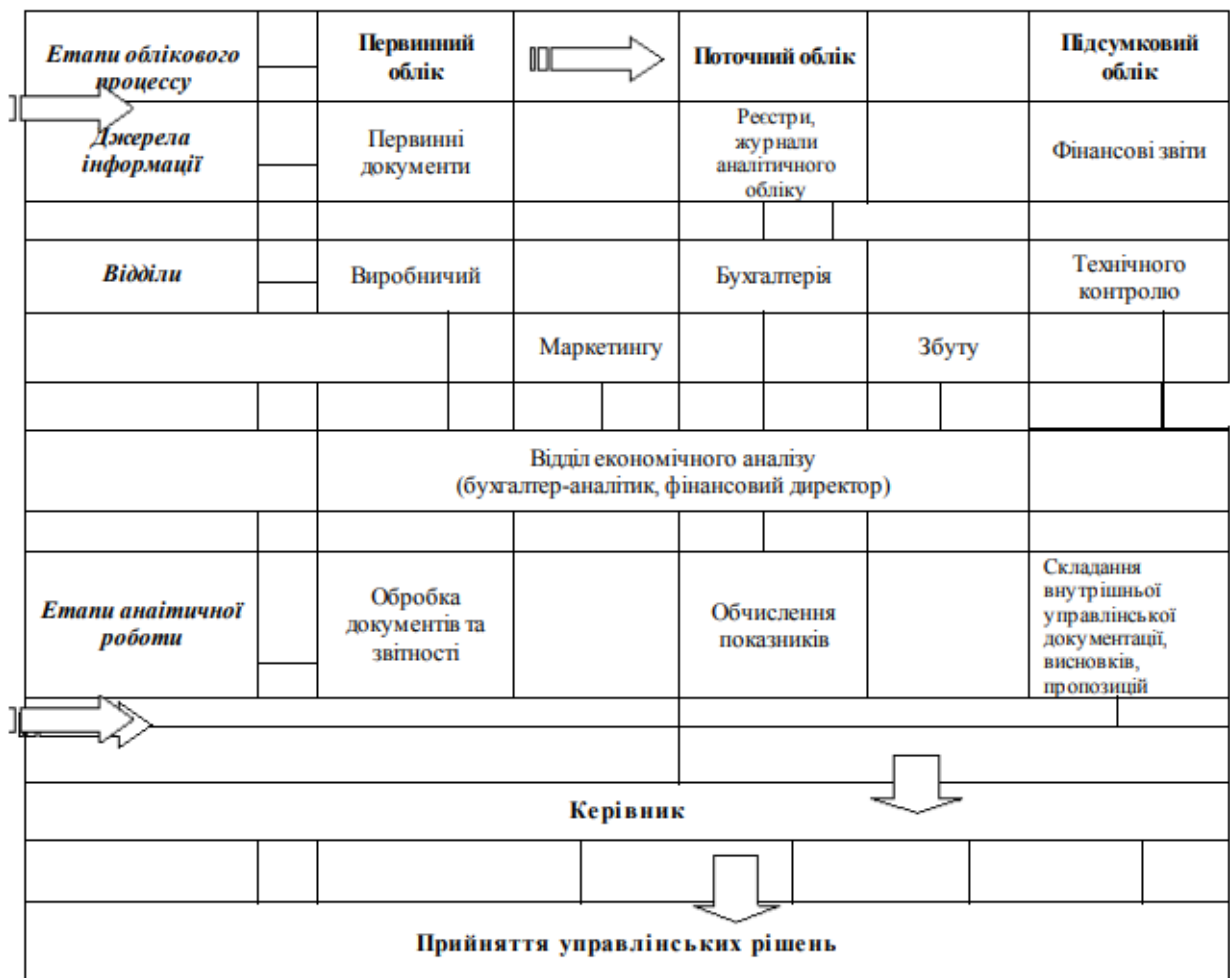

Рис. 2.2. Механізм формування обліково-аналітичної інформації на підприємстві

Обліково-інформаційна система є невід'ємною частиною сучасного управління підприємством. Вона виконує важливі функції у забезпеченні точного обліку, ефективного управління ресурсами та прийнятті обґрунтованих стратегічних та управлінських рішень. Обліково-інформаційна система відіграє ключову роль у фінансовій діяльності, плануванні, аналізі та контролі на підприємстві. Сучасні підприємства оптової торгівлі будівельними матеріалами в умовах постійних змін на ринку та швидкого розвитку технологій визнають необхідність впровадження ефективних систем управління для підтримання конкурентоспроможності та оптимізації бізнес-процесів. Однією з ключових компонентів управління є обліково-інформаційна система, яка грає важливу роль у забезпеченні ефективності та прозорості фінансових операцій, а також у плануванні та аналізі діяльності підприємства.

Забезпечення ефективної фінансової взаємодії з постачальниками в оптовій торгівлі є ключовим елементом успішного функціонування підприємства. Система аналізу розрахунків з постачальниками стає стратегічною складовою управлінського процесу і визначає фінансову стійкість та конкурентоспроможність компанії.

Мета цього дослідження полягає у вивченні та аналізі системи розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі. Наша мета також включає визначення основних аспектів цієї системи та її впливу на фінансовий стан підприємства. Ми плануємо дослідити стан організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також розробити пропозиції щодо удосконалення цього обліку, аналізу та підвищення контролю над станом розрахунків на підприємстві.

Підприємства оптової торгівлі, здійснюючи свою діяльність, вступають в розрахункові взаємовідносини з іншими підприємствами та організаціями. Ці розрахунки включають у себе формування основних та оборотних засобів, купівлю товарів та послуг, а також розрахунки з фінансовими та соціальними установами.

Належна організація цих розрахунків вимагає строгого дотримання фінансової дисципліни та своєчасної оплати зобов'язань. Затримки у сплаті боргів

за матеріальні цінності чи несвоєчасне отримання коштів за реалізований товар та надані послуги можуть призвести до фінансових труднощів. Тому розрахункові взаємовідносини з постачальниками та підрядниками відіграють важливу роль у господарській діяльності підприємства.

Цей процес включає укладання різноманітних договорів, таких як договори купівлі-продажу та підяду, формування інформаційної бази документів, таких як товарно-транспортні накладні та рахунки-фактури, які є необхідними для ведення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками.

У нашому випадку, для цієї мети використовується рахунок 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками". На субрахунку 631 ведеться облік розрахунків з вітчизняними постачальниками.

Таблиця 2.6

Характеристика рахунка № 63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"

63 "Розрахунки з постачальниками та підрядниками"	Для обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками за одержані товарно-матеріальні цінності, виконані роботи і надані послуги	Відображається погашення, списання заборгованості за одержані від постачальників та підрядників активи і прийняті роботи й послуги	Відображається виникнення заборгованості за одержані від постачальників та підрядників товарно-матеріальні цінності, прийняті роботи і послуги	Розділ I Журналу 3, Відомість 3.3	Рядок 1615 Балансу (форма 1)

Назва та номер рахунка	Призначення рахунка	Відображення інформації за розрахунками із постачальниками та підрядниками			
		На рахунку № 63		В обліковому реєстрі	У звітності
		за дебетом	за кредитом		
1	2	3	4	5	6

Аналітичний облік на підприємствах оптової торгівлі ведеться окремо за кожним постачальником в розрізі кожного рахунку на сплату.

Таблиця 2.7

Кореспонденція рахунків, субрахунків з обліку розрахунків із постачальниками та підрядниками

№ з/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків, субрахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
Виникнення (збільшення) заборгованості перед постачальниками			
1	Від постачальників оприбутковано:		
	– об'єкти необоротних активів	10, 11, 12, 15, 16	63
	– виробничі запаси, малоцінні швидкозношувані предмети	20, 22	63
	– поточні біологічні активи	21	63
	– напівфабрикати	25	63
	– товари	28	63
2	Визнано та відображено заборгованість перед постачальниками й підрядниками за виконані роботи і послуги, що пов'язані із:		
	– виконанням будівельно-монтажних робіт	151	63
	– придбанням та доведенням до належного стану об'єктів	152, 153,	63

	– виробництвом продукції	23	63
	– виправленням браку	24	63
	– операціями, які стосуються майбутніх періодів	39	63
	– операціями загальновиробничого призначення	91	63
	– організацією та управлінням підприємством	92	63
	– збутом продукції	93	63
	– розробкою об'єктів нематеріальних активів	941	63
	– ліквідацією об'єктів основних засобів	976	63
	– попередженням та ліквідацією наслідків надзвичайних подій	99	63
3	Відображено податковий кредит за податком на додану вартість	6411	63
4	Пред'явлено претензію постачальнику за невиконання умов договору	374	63
5	Відображено збільшення заборгованості перед постачальником на суму нарахованих фінансових санкцій за невиконання умов договору	948	63
6	При зростанні курсу іноземної валюти до національної відображено за розрахунками із постачальниками негативну курсову різницю:		
	– операційну	945	632
	– неопераційну	974	632
Погашення (зменшення) заборгованості перед постачальниками			
	Заборгованість перед постачальниками та підрядниками погашено:		
1	– готівкою	63	30
	– безготівковим шляхом	63	31
	– коштами, виданими у відвіт	63	372
	– шляхом видачі векселя	63	51,62
	– за рахунок кредитів банку	63	50, 60

Система аналізу розрахунків з постачальниками включає в себе етапи укладання контрактів, визначення умов оплати, регулювання заборгованості, контроль якості отриманих товарів та реєстрацію фінансових операцій.

Оптимізація взаємовідносин з постачальниками передбачає розробку ефективної системи управління розрахунками, впровадження електронних систем обліку та регулярний аналіз платоспроможності постачальників.

Аналіз платіжної дисципліни, оцінка фінансового стану постачальників та аналіз факторів, що впливають на розрахунки, є ключовими етапами фінансового аналізу розрахунків з постачальниками.

На прикладі обраного підприємства оптової торгівлі проведемо аналіз системи розрахунків з постачальниками, ідентифікуємо проблемні аспекти та запропонуємо заходи щодо їх вирішення.

Дослідження системи аналізу розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі свідчить про важливість оптимізації цього процесу для забезпечення стійкого фінансового стану підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

2.3. Аналіз розрахунків з постачальниками на підприємстві оптової торгівлі

До постачальників, як уже зазначалося, відносяться підприємства та організації, які здійснюють постачання товарноматеріальних цінностей та виконання різного виду робіт та надання послуг. Основними постачальниками ТОВ КОТРЕК є ТОВ СЕЛЛ-ФАСТ Україна, де підприємство купує водостічні системи, софіт.

ТОВ БАУМІТ Україна, де підприємство купує різні будівельні суміші австрійського виробництва. ТОВ КНАУФ ІНСУЛЕЙШН Україна, де підприємство купує гіпсокартон, профіль. ТОВ ОБІО, де підприємство купую вату для утеплення фасадів. ТОВ Сталь Волинь, де підприємство купує металеві планки, профнастил, металева покрівля, та інші.

ТОВ «Котрек» підписало довгостроковий договір з фізичною особою, яка здає в оренду офісне та складське приміщення (з суми оренди сплачує ПДФО та військовий збір). Поточні ремонтні роботи здійснює за власний кошт (що прописано в договорі). Процес постачання товарів від постачальників на підприємство оформлюється первинними документи типової форми.

При надходженні товарно-матеріальних цінностей від постачальників на ТОВ «КОТРЕК» оформлюють ТТН, видаткову накладну, рахунок-фактуру. У випадку виявлення дефектів у якості товарів, комісія, що включає завідуючого складом, бухгалтера та директора, складає акт. Цей акт служить підставою для складання претензії, яка буде подана продавцеві. Якщо згідно з умовами договору підприємство отримує матеріальні цінності на складі постачальника, представник ТОВ "КОТРЕК" за вимогою постачальника пред'являє йому довіреність. Бухгалтерія постачальника виписує видаткову накладну у двох примірниках та рахунок-фактуру у одному примірникк на отриманий товар і видає супровідні документи.

На сьогоднішній день застосування стандартної форми довіреності не передбачено чинним законодавством. Облік отриманих від постачальників товарно-матеріальних цінностей на складі підприємства здійснює бухгалтер, після підтвердження завідувачем складу повноти та якості приходу. Бухгалтер перевіряє правильність складання первинних документів та наявність н аних всіх обов'язкових реквізитів. За потреби підприємство може замовляти послуги із перевезення вантажів.

На підставі оформлених первинних документів ТОВ «КОТРЕК» здійснює розрахунки з постачальниками. Оплата цінностей чи послуг (робіт), отриманих від постачальників, на ТОВ «КОТРЕК» здійснюється у безготівковій формі шляхом перерахування коштів із власного розрахункового рахунку на рахунок постачальника на основі виписаних платіжних доручень. Цими же документами оформлюються авансові платежі на рахунки постачальників. Щеодним первинним документом, який підприємство має отримати при здійсненні розрахунків з

постачальниками є податкова накладна, яка має бути зареєстрована в ЄДРПН в строк і виписана по правилу першої події.

В договорі в теперішній час часто, прописується, що суму ПДВ покупець оплачує після отримання податкового кредиту (реєстрації податкової накладної або ж розблокування , якщо мало місце зупинка реєстрації). Всі розрахункові документи, що застосовуються в процесі постачання матеріальних цінностей на товариство підписуються зі сторони підприємства призначеними відповідальними особами (список осіб , які мають право підпису наведені у додатку до наказу про облікову політику).

Всі облікові реєстри розрахунків з постачальниками формуються бухгалтером товариства в програмі «1С:Бухгалтерія УТП». Данна програма має багато можливостей щодо ведення не лише фінансового(бухгалтерського) обліку, а й управлінського. Аналітичний облік розрахунків з постачальниками та підрядчиками, ведуть як по кожному постачальнику і підряднику, так і по кожному окремому документу і договору, згідно «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій» [17].

В результаті проведених досліджень встановлено, що ведення синтетичного та аналітичного обліку у досліджуваному господарстві відповідає чинному законодавству. Управління розрахунковими відносинами з постачальниками та підрядниками важливе для оптимальної організації постачання та ефективного управління. Однак в сучасних умовах основна увага приділяється виконанню законодавчих вимог щодо фінансового обліку, інформаційне забезпечення управління залишається на другому плані.

Для поліпшення інформаційного забезпечення управління розрахунковими відносинами рекомендується удосконалити систему аналітичної інформації про стан розрахункових операцій. Покращення структури рахунку 631 "Розрахунки з вітчизняними постачальниками та підрядниками" сприятиме відстеженню термінів погашення заборгованості та дозволить швидше отримувати актуальну інформацію.

Економічні та комерційні ризики пов'язані з розрахунками, викликаними урядовим втручанням, невчасними платежами чи кредитними проблемами. З метою оптимізації організації документообігу розроблено графік, спрямований на прискорення оформлення та проходження документів, а також підвищення відповідальності працівників.

Щодо контролю за розрахунками, використовується інвентаризація. Рекомендується доповнити цей метод системою документів в програмі 1С Бухгалтерія (дописом зрізних звітів), які дозволять ефективніше відстежувати строки погашення заборгованості. З метою покращення організації руху документів на досліджуваному підприємстві було складено графік документообігу, який має пришвидшити оформлення і обробку документів, підвищити відповідальність працівників, що відповідають за своєчасність їх складання і обробку (додаток 9).

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Розрахунки з постачальниками займають значну, основну питому вагу в розрахункових відносинах ТОВ «КОТРЕК», так як основним видом діяльності підприємства є оптова торгівля. Налагоджена система обліку, контролю, аналізу цих розрахунків сприяє ефективній і стабільній діяльності підприємства. Проведені в кваліфікаційній роботі дослідження дають змогу зробити наступні висновки:

1. У ході здійснення процесу з закупівлі підприємство взаємодіє з постачальниками, які надають необхідні товари. Після отримання цих цінностей підприємство проводить розрахунки з постачальниками. Ці розрахунки повинні бути правильно відображені в бухгалтерському обліку підприємства та є об'єктом контролю та аналізу в процесі управління заборгованістю перед кредиторами.

2. На товаристві з обмеженою відповідальністю «Котрек» використовуються тільки безготівкові розрахунки, умови яких прописані у договорах, які підприємство підписує перед здійсненням операцій.

3. Досліджено, що ключовими фазами у влаштуванні процесу постачання та утворенні договірних зобов'язань при розрахунках з постачальниками і підрядниками є планування потреб у товарах, вивчення ринку, порівняння цін за аналогічні товари, складання оперативного календарного плану постачання, вибір і проведення переговорів з постачальниками, підписання договорів, їх виконання.

4. Розрахунки з постачальниками частіше призводять до утворення кредиторської заборгованості, яка в бухгалтерському обліку реєструється як зобов'язання підприємства. Згідно зі національними стандартами бухгалтерського обліку, такі зобов'язання можуть бути як поточними, так і довгостроковими.

5. На сьогодні діюча нормативно-законодавча база визначає організаційно-методичні аспекти обліку та контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками. Нормативні документи чітко регулюють проведення розрахункових операцій як з юридичного погляду, так і порядок їх фіксації в обліку та фінансовій звітності.

6. Проведене оцінювання фінансового стану ТОВ «КОТРЕК» показало, що за досліджуваний період чистий дохід господарства зріс на з 21660,5 тис грн. до

40610,7 тис. грн., а чистий прибуток взагалі виріс у 3,4 рази. За 2020-2022 роки підприємство збільшило обсяг товарів на складі на 3857,2 тис. грн., має зростання залишку грошових коштів на рахунку на кінець року.

7. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться бухгалтерською службою з 3 осіб, обов'язки головного бухгалтера виконує. Облік на підприємстві ведуть з використанням встановленої програми «1С:Бухгалтерія УТП», що дає можливість покращувати аналіз розрахунків з постачальниками.

8. На ТОВ «Котрек» для оформлення відносин з постачальниками застосовуються первинні документи типової форми, що містять всі необхідні реквізити (рахунки, видаткові накладні, податкові накладні, ТТН).

9. Розрахунки з постачальниками на підприємстві здійснюються в безготівковій формі, за допомогою комплексної системи дистанційного банківського обслуговування для корпоративних клієнтів Клієнт-банк. Паливо в транспорті засоби купуються теж безготівково –талони, що при необхідності видаються водію.

10. На досліджувальному підприємстві усі операції, пов'язані з розрахунками із постачальниками обліковуються на рахунку 631.

11. Аналітичний облік розрахунків з постачальниками та підрядчиками на ТОВ «Котрек», ведуть по кожному постачальнику, по кожному окремому рахунку і договору, згідно «Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій», що дозволяє отримати інформацію про стан розрахунків з постачальниками в обсязі, необхідному для прийняття управлінських рішень.

12. На ТОВ «Котрек» із методів внутрішнього контролю за станом розрахунків з постачальниками застосовує інвентаризацію. Зовнішній контроль за станом розрахунків на підприємстві за досліджуваний період не здійснювався

13. Важливим джерелом інформаційного забезпечення контролю за станом розрахунків на підприємстві є аналіз та оцінка заборгованості за розрахунками з постачальниками, розподіл сум кредиторської заборгованості за термінами непогашення здійснюється.

Для урегулювання обігу документів на підприємстві пропонуємо схвалити та впровадити графік документообігу. Рекомендуємо представити цей графік для ознайомлення та підпису працівникам підприємства, які складають та передають первинні документи до бухгалтерії. Це сприятиме мобілізації обліку, покращенню якості облікової інформації та прискоренню формування показників господарсько-фінансової діяльності, а також мінімізації ризиків у розрахунках.

З метою формування інформації, необхідної для контролю та аналізу за розрахунками, рекомендуємо на ТОВ «КОТРЕК» періодично здійснювати аналіз заборгованостей, запровадити періодичне складання додаткового звіту заборгованості в розрізі по рахунках. По кожному постачальнику при заведенні договору вказувати строк оплати (термін відстрочки платежів), що і дасть можливість відслідковувати терміни оплати в розрізі по кожному постачальнику і по кожній поставці

Для збільшення ефективності зовнішнього контролю над обліком розрахунків з постачальниками, рекомендується провести аудиторську перевірку за розробленим планом, якщо це можливо на досліджуваному підприємстві. Ми вважаємо, що впровадження запропонованих нами заходів щодо удосконалення організації обліку та аналізу розрахунків з постачальниками на ТОВ "Котрек" дозволить суттєво покращити стан цього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз господарської діяльності підприємств: плануємо ефективну роботу в новому році: практичне керівництво серії «Бібліотека «Баланс» / [головний редактор О. Целуйко]. Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2013. № 23. 112с.
2. Аркатова І.В. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. URL: :<https://nauka-online.com/ua/publications/ekonomika/2020/12/shlyahi-vdoskonalennyaobliku-rozrahunkiv-z-postachalnikami-ta-pidryadnikami/>
3. Бондарчук Н.В. Методи і моделі прийняття рішень в аналізі і аудиті Дніпропетровськ: вид. «Свідлер А.А.», 2010. 232с.
4. Бутинець Т.А. Внутрішній контроль суть і зміст. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. – Серія «Економічні науки». 2010. № 2(44). С. 31-42.
5. Бутинець Ф.Ф. Організація бухгалтерського обліку: підручник для студентів спеціальності 7.050106 “Облік та аудит” вищ. навч. закл. / Ф.Ф. Бутинець, О.П. Войналович, І.Л. Томашевська / За редакцією д. е. н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Ф.Ф. Бутинця. 4-е вид., доп., перероб. Житомир: Рута, 2006. 528с.
6. Васільєва Л.М. Бухгалтерський облік на малих підприємствах за спрощеною формою: Навч. посіб./ [Л.М. Васільєва, Н.В. Бондарчук, О.П. Бондарчук]. Дніпропетровськ: РВВ ДДАУ, 2008. 304с.
7. Владімірська М. Готівкові розрахунки: нові обмеження. *Новації – 2017: вивчаємо та застосовуємо на практиці: практичне керівництво «Бібліотека баланс»*. 2017. № 3. С. 72.
8. Владімірська М. Які накази потрібні для проведення інвентаризації. *Складаємо накази підприємства: рекомендації та зразки: практичне керівництво «Бібліотека баланс»*. 2015. № 18. С. 56-60.

9. Все про готівкові та безготівкові розрахунки: практичне керівництво серії «Бібліотека «Баланс» [головний редактор О. Кантерман]. Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2012. № 11. 112с.
10. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 443 с.
11. Господарський кодекс України від 16.01.03р. № 436-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
12. Демченко Я.М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз.* 2014. Вип. 1. С. 96-108.
13. Дікань Л.В. Контроль і ревізія: навч. посібник. – 2-е вид. перероб. і доп. Київ : Знання, 2010. 327 с. 84
14. Дугар Т.Є. Умови визнання заборгованості при обліку розрахункових операцій. *Економіка АПК.* 2010. №2. С.120- 123.
15. Жуковська В.В. Напрями удосконалення обліку розрахунків з постачальниками і покупцями. URL: <http://udau.edu.ua/library.php?pid=1116>
16. Завгородній В.П. Автоматизація бухгалтерського обліку, контролю, аналізу та аудиту: ідручник. Київ : А.С.К., 2001. 768с.
17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ М-ва фінансів України від 30 листоп. 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
18. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: Підручник / Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Т.В. Давидюк та ін. Житомир: Рута, 2002. 544 с.
19. Конон Багрій. Характеристика сучасних методів аналізу поточних зобов'язань суб'єкта господарювання. *Економічний аналіз.* 2012. Вип.11. С. 28-36.
20. Матвієць С.Г. Бухгалтерський облік розрахунків з постачальниками і підрядниками. *Баланс.* 2009. № 13. С. 45-52.

21. Матюха В. І., Мисака Г. В. Актуальні проблеми обліку розрахунків підприємства з постачальниками та підрядниками. *Молодий вчений*. Випуск №1. 2018. С. 930-932.

22. Мац Т. П., Малига О. М. Особливості облікових процедур розрахунків з постачальниками та підрядниками. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю. Матеріали ІV Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава. 2020. № 2. С. 125-129.

23. Міжнародний Стандарт Аудиту 570 (Переглянутий) «Безперервність Діяльності». RL: <https://mof.gov.ua/storage/files>

24. Мудрик В., Разборська О. Технології обліку, аналізу та аудиту розрахунків з постачальниками, їх вплив на забезпечення безперервності діяльності. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. №3. С. 264-272.

25. Мягких І. М. Методичний підхід до аналізу та оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості як складових управління фінансової стійкості авіакомпаній України. *Міжн наук.-виробн. журн. Сталий розвиток економіки*. 2015. № 4 (21). С. 255-262.

26. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07 лют. 2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

27. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. № 291. // Головні нормативні документи для бухгалтера: практичне керівництво «Бібліотека баланс». – 2016. – № 2. – С. 22 – 24.

28. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 груд. 2017 р. № 2258. / Верх. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

29. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996. / Верх. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

30. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України [Редакція від 01.08.2022] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>

31. Романів Є.М., Приймак С.В., Гончарук С.М. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Навч. посібник Львів. ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. 772 с.

Додатки